

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Steiner András ügyvéd által képviselt I - II. rendű felpereseknek, a személyesen eljáró I. rendű és a dr. Módosi Anna-Mária jogtanácsos által képviselt II. rendű alperesek ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében, a Pest Megyei Bíróság 2011. június 28. napján meghozott 7.P.28.524/2010/12. számú ítélete ellen, a felperesek részéről 18. sorszám alatt, a II. rendű alperes részéről 16. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja, és megállapítja, hogy az I. rendű alperes felelősségbiztosítási szerződése alapján a II. rendű alperes helytállási kötelezettsége fennáll az I. rendű alperes által a felpereseknek 2003-ban okozott károk megtérítéséért.

A felpereseknek a II. rendű alperes javára megállapított perköltségben való marasztalását mellőzi, egyúttal kötelezi a II. rendű alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felpereseknek 571.500 (ötszázhetvenegyezer-ötszáz) forint együttes első-, és másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy a le nem rótt 767.200 (hétszázhatvanhétezer-kettőszáz) forint kereseti és fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperesek 2002. április 18-án azzal bízták meg az ügyvéd I. rendű alperest, hogy a 'B' Kft. felperesnek ellenük indított perben hozott elsőfokú ítélet elleni fellebbezésüket elkészítse, és őket a másodfokú eljárás során képviselje. Az I. rendű alperes a fellebbezést elkésztetten terjesztette elő, ennek következtében az elsőfokú ítélet jogerőre emelkedett. A felperesek az I. rendű alperes tanácsára az

Ítélet alapján nekik járó pénzösszeget nem fogadták el. Perújítást kezdeményeztek, amely azonban eredményre nem vezetett. A 'C' Kft. 2002. augusztus 28-án az ítéletben a felperesek javára megállapított marasztalási összeget ügyvédi letétbe helyezte azzal, hogy a letéteményes a 'B' Kft. jogosultnak a letétbe helyezett összeget abban az esetben teljesítheti, ha a jogosult igazolja, hogy azt a felperesek részére azonnal tovább fizeti. A letéteményes 2004-ben a letétbe helyezett pénzösszeget az időközben felszámolás alá került 'B' Kft-nek kiszolgáltatta. A felperesek sikertelenül kíséreltek meg kártérítési igényt érvényesíteni több alperessel szemben.

Az I. rendű alperes a II. rendű alperesnél rendelkezett szakmai felelősségbiztosítással. A II. rendű alperes évente 20.000.000 Ft összeghatárig vállalta megtéríteni az ügyvédi tevékenységre vonatkozó szabályok megsértésével e minőségben okozott károkat. A II. rendű alperes 2002. évre az I. rendű alperes biztosításának a terhére három kárügyben teljesített kifizetést, amelyek az éves keretet kimerítették.

A felperesek keresetük szerint az ügyvédi felelősség alapján az I. rendű alperes marasztalását kérték 6.309.840 Ft kártérítésben és annak kamataiban. A II. rendű alperestől pedig a biztosítási jogviszonyból eredő helytállási kötelezettsége fennállásának a megállapítását kérték. Előadták, hogy az I. rendű alperes több mulasztást követett el az eljárások során és számos, tartalmában hibás jogi tájékoztatást adott. Ezek következtében nem vették fel a letétbe helyezett 3.484.800 Ft-ot. Az ezt meghaladó káruk az általuk kezdeményezett eljárásokban terhükre megállapított perköltség összegéből adódott. Állították, hogy az I. rendű alperes téves jogi tanácsai következtében káruk 2003. és 2004. évben keletkezett. A pénzösszeg felszámoló részére történt visszautalásáig ugyanis lehetőségük lett volna annak felvételére.

A II. rendű alperes a kereset elutasítását kérte. Vitatta a 2003. évben történt téves tájékoztatás tényét. Azzal érvelt, hogy a káresemény időpontja 2002. volt. Az I. rendű alperes biztosítása terhére erre az évre teljesített kárkifizetések már kimerítették a 20.000.000 Ft-os éves keretet. További helytállási kötelezettséggel ezért nem tartozik.

Az elsőfokú bíróság 2011. június 10. napján jogerős részítéletével az I. rendű alperest a felperesek keresete szerint marasztalta.

Ezt követően meghozott ítéletével a felpereseknek a II. rendű alperessel szembeni keresetét elutasította. Kötelezte egyúttal a felpereseket a II. rendű alperes javára 22.000 Ft perköltség megfizetésére. Indokolása szerint a részítéletét az I. rendű alperes jogelismerése alapján hozta. Az eljárás során az I. rendű alperes felelősségét a bizonyítékok kétséget kizáróan nem cáfolták meg, és a részítélet utólagos módosítására ténybeli alap sem volt. Megállapította, hogy a felszámolás alatt lévő gazdálkodó szervezet által letétbe helyezett pénzösszeg is a felszámolási vagyon részét képezte. A felszámolás kezdőidőpontját (2002. november 28.)

követően a letéteményes ügyvéd kizárólag a felszámoló részére volt jogosult a letétbe helyezett összeget átutalni. Álláspontja szerint a felperesek károsodása legkésőbb 2002. október-november hónapban a jogi képviselőjük ekkor adott célszerűtlen tájékoztatása folytán bekövetkezett. A következő évben a felszámolási eljáráson kívüli igényérvényesítésre már nem volt törvényes lehetőségük. A felszámolás kezdő időpontját követően ugyanis már csak a felszámolási eljárásban kereshették volna a jogerősen megítélt igényük kielégítését. Igényüket azonban nem jelentették be a felszámolónak, ezáltal az általában elvárható magatartást elmulasztották. Saját felróható magatartásukra pedig eredménnyel nem hivatkozhatnak. Kiemelte, hogy a késedelmesen benyújtott fellebbezés vonatkozásában az okozati összefüggés is hiányzott a kártérítés megállapításához. Az ügyvéd elleni kártérítési perben ugyanis utólag már nem volt az vizsgálható, hogy a másik ügyben határidőben benyújtott fellebbezésük milyen eredményre vezetett volna. Az utóbb indított bírósági eljárásokkal kapcsolatban felmerült költségeik tekintetében pedig a jogellenes magatartás, mint a kártérítés szükségképpen feltételének hiányát állapította meg. Utalt arra, hogy a jogi képviselőikkel megbízási szerződést kötöttek, amely alapján az ügyvédet a perek megnyerésének kötelezettsége, mint eredmény, nem terhelte.

Az elsőfokú ítélettel szemben mind a felperesek, mind a II. rendű alperes fellebbezéssel éltek. A felperesek elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását, és a II. rendű alperes helytállási kötelezettségének megállapítását, másodlagosan annak hatályon kívül helyezését kérték. Fellebbezésükben hangsúlyozták, hogy az I. rendű alperes nem 2002-ben, hanem 2003-ban adott rossz tanácsot a pénz felvételével kapcsolatosan. Ekkor nem tett meg minden tőle elvárhatót a pénz biztonságba helyezése érdekében. Kiemelték, hogy a nekik járó pénzt nem a felszámolás alá került 'B' Kft. tette letétbe, hanem a 'C' Kft. A felszámolással beállt kifizetési sorrend pedig nem érinthet egy, a felszámolás előtt már megtörtént elszámolást és az ahhoz tartozó fizetést. Az I. rendű alperesnek tehát kezdeményeznie kellett volna a felszámolóval szembeni pert is, mert a felszámoló a pénzüket jogellenesen vonta be a felszámolási vagyon körébe. Kifejtették, hogy az I. rendű alperesnek szorgalmaznia kellett volna, hogy az ügyvédi letétbe tett pénzt felvegyék. 2003-ban haladéktalanul fel kellett volna vennie a kapcsolatot írásban a letéteményessel, a letevővel és a jogosult felszámolójával és kezdeményeznie kellett volna a letétbe helyezett pénz részükre való kifizetését, ezt azonban elmulasztotta. A perújítási eljárásban pedig a 'B' Kft. jogi képviselőjétől kapott tájékoztatás alapján tájékozódnia kellett volna a Kft. jogi státuszáról, és arról számukra is tájékoztatást kellett volna adnia az igényük érvényesítésének lehetőségére kiterjedően. Fellebbezés-kiegészítésükben hivatkoztak arra, hogy a fellebbezés benyújtását követően került birtokukba az a 2004. január 29-én kelt levél, amellyel a 'C' Kft. a letéti szerződést felmondta. Utaltak arra, hogy ezek szerint a nekik járó pénzt eddig az időpontig felvehették volna.

A II. rendű alperes fellebbezésében a részére megállapított perköltség 158.000 Ft-ra való felemelését kérte. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem a perérték alapulvételével állapította meg a perköltség összegét, az általános szabályoktól való

eltérést pedig nem indokolta. Kifogásolta a felperesek terhére megállapított illeték összegét is. Fellebbezési ellenkérelme az ellenérdekű fél fellebbezése által érintett körben az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Kiemelte, hogy 2003-ban a felperesek kizárólag a felszámolási eljárásban érvényesíthették volna igényüket a jogerős ítélet alapján.

A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy a felperesek fellebbezése megalapozott, míg a II. rendű alperesé alaptalan.

Az I. rendű alperes a felperesek megbízása alapján ügyvédként járt el. Az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény (a továbbiakban: Ütv.) 10. § (1) bekezdése szerint a Polgári Törvénykönyv szerint felelt a tevékenysége körében okozott károk megtérítéséért. Az Ütv. 10. § (2) bekezdése kimondta, hogy az ügyvéd az ügyvédi tevékenysége körében okozott károk megtérítésére köteles felelősségbiztosítási szerződést kötni, és azt ügyvédi tevékenységének tartama alatt fenntartani.

A Ptk. 559. § (1) bekezdése szerint a felelősségbiztosítási szerződés alapján a biztosított követelheti, hogy a biztosító a szerződésben megállapított mértékben mentesítse őt olyan kár megtérítése alól, amelyért jogszabály szerint felelős.

A (2) bekezdés szerint a biztosító a megállapított kártérítési összeget csak a károsultnak fizetheti; a károsult azonban igényét közvetlenül a biztosító ellen nem érvényesítheti. A biztosított csak annyiban követelheti, hogy a biztosító az ő kezéhez fizessen, amennyiben a károsult követelését ő egyenlítette ki.

A (3) bekezdés értelmében a biztosítót a károsulttal szemben a biztosított szándékos vagy súlyosan gondatlan magatartása sem mentesíti. A szándékos károkozás, továbbá a súlyos gondatlanságnak a szerződésben megállapított eseteiben azonban követelheti a biztosítottól a kifizetett biztosítási összeg megtérítését, kivéve, ha a biztosított bizonyítja, hogy a károkozó magatartás nem volt jogellenes.

A (4) bekezdés szerint a biztosított és a károsult egyezsége a biztosítóval szemben csak akkor hatályos, ha azt a biztosító tudomásul vette, a biztosított bírósági marasztalása pedig csak akkor, ha a biztosító a perben részt vett, a biztosított képviselétéről gondoskodott, vagy ezekről lemondott.

A felelősségbiztosítási szerződés egy biztosítási és egy kártérítési jogviszonyt kapcsol össze. A felelősségbiztosítás alapján a biztosító annak az anyagi hátránynak az elhárítását vállalja magára, amely a biztosítottat annak következtében éri, hogy valamely esemény folytán köteles harmadik személy kárát megtéríteni (PK. 74. szám). A károsult azonban nem szerződő fél, a biztosítóval nem áll jogviszonyban, ezért főszabály szerint kárigényét a biztosítóval szemben közvetlenül nem érvényesítheti. Az ítélkezési gyakorlat szerint azonban ez nem zárja ki számára teljes egészében a biztosítóval szembeni közvetlen igényérvényesítés lehetőségét. A Legfelsőbb Bíróság a BH 2000. 353. számú eseti döntésében kifejtette, hogy a kért megállapítás a jogainak a biztosítóval szembeni megóvása érdekében szükséges volt, mert a biztosító kockázatviselésének fennálltát vitatta. Egy másik eseti döntés (BH 2005. 175.) szerint a felperes

jogszerűen indított a követelése behajtása érdekében pert a biztosítóval szemben, miután az a jogerős megállapítási ítéletet önként nem teljesítette, és a megállapított teljesítési kötelezettsége bírósági végrehajtás útján sem érvényesíthető. Ez a kereset konstrukciójában különbözik a Ptk. 559. § (1) és (2) bekezdésében meghatározott, alapvetően a károsult és a biztosított közötti kárfelelősség jogalapját és összecszerúságát tisztázó per szerkezetétől. Továbbá összhangban áll a jogintézmény azon rendeltetésével, miszerint a károsultnak a biztosítási szerződés alapján őt jogszerűen megillető teljesítéshez mindenképpen hozzá kell jutnia.

Az előzőekben kifejtettek szerint az ítéletábra sem látta akadályát a felperesek biztosítóval szembeni igényérvényesítésének. A II. rendű alperes a felperesekkel szembeni helytállási kötelezettségét vitatta, és a felperesek a teljesítést - egyelőre - nem követelhették. Ilyen körülmények között a megállapításra irányuló kereset Pp. 123. §-ában meghatározott feltételei fennálltak.

A felperesek fellebbezésének elbírálásakor abból kellett kiindulni, hogy a bíróság jogerős részítéletével kötelezte az I. rendű alperest a felperesek kárának megtérítésére. A részítélet hatálya a II. rendű alperesre is kiterjedt, mert a perben részt vett. A részítelethez anyagi jogerő fűződik, melynek a Pp. 229. § (1) bekezdésében megfogalmazott negatív hatása kizárja, hogy az abban már elbírált jogot egymással szemben a felek vitássá tehessek. Az anyagi jogerő pozitív hatása ugyanakkor abban áll, hogy a felek és a bíróság egyrészt kötve vannak hozzá, másrészt a jogerős határozat tartalmát irányadónak kell tekinteniük.

Az anyagi jogerő kiterjedt a megállapított kárfelelősség valamennyi elemére, így az I. rendű alperes magatartásának jogellenességére, a kárra, valamint az ok-okozati összefüggésre is. A kár és az okozati összefüggés vonatkozásában bírt jelentőséggel az a körülmény, hogy a felperesek a letétbe helyezett összeg felvételére milyen időpontig voltak jogosultak. Az I. rendű alperes jogerős marasztalását követően már nem volt vitatható, hogy a letétbe helyezett pénz a követelésük kielégítésére szolgált, és a felvételének elmulasztásából káruk keletkezett. Ezért az ítéletábra nem értett egyet az elsőfokú bírósággal abban, hogy ilyen előzmények mellett a letétbe helyezett pénz felszámolási vagyonba tartozásából a II. rendű alperes felelősségének hiányára nézve volna következtetés vonható. Álláspontja szerint a felperesek II. rendű alperessel szembeni igénye tekintetében kizárólag az volt vizsgálható, hogy merült-e fel olyan körülmény, amely a felelősségbiztosítási szerződés alapján a biztosító helytállási kötelezettségét kizárná.

Az éves biztosítási keretösszeg kimerítése ilyen oknak minősülhet. A II. rendű alperes védekezésének a lényege éppen az volt, hogy a 2002-ben történt károkozásra tekintettel a biztosítás alapján helytállásra már nem kötelezhető. A felperesek azonban azt állították, hogy az I. rendű alperes nemcsak 2002-ben, hanem a rákövetkező évben is tanácsolta a pénz letétben hagyását számukra. Ezt az előadásukat az I. rendű alperes kifejezetten elismerte. A rendelkezésre álló bizonyítékok pedig nem cáfolták ennek a ténynek a valóságát. Ezek szerint

bizonyított tényként volt elfogadható, hogy az ügyvéd a megbízási jogviszony fennállta alatt többször adott ugyanarról a körülményről jogilag téves tájékoztatást. A felpereseket pedig ezzel összefüggésben - a fentiekben kifejtettek szerint nem vitatható módon - kár érte. Ennek következtében nemcsak az első, hanem valamennyi magatartása kárfelelősség alapjául szolgált. Tekintettel arra, hogy a biztosító a 2003-as biztosítási keretösszeg kimerítését nem igazolta, az ügyvéd ebben az évben történt károkozása alapján a felperesekkel szemben köteles helytállni.

Mindezekre tekintettel az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta és a II. rendű alperes helytállási kötelezettségét megállapította. A felperesek eredményes fellebbezése következtében az II. rendű alperes teljes egészében pervesztes lett. Ezért a javára megítélt perköltség felemelésére irányuló fellebbezése a Pp. 78. § (1) bekezdésére figyelemmel alaptalannak bizonyult.

A II. rendű alperes a Pp. 239. §-a alapján a másodfokú eljárásban is alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint köteles a felperesek áfával megállapított ügyvédi munkadíjából álló együttes első-, és másodfokú perköltségét megfizetni. Az Itv. 39. § (1) bekezdése alapján megállapított kereseti, illetve a mindkét fél fellebbezése után számított fellebbezési eljárási illetéket a II. rendű alperes az Itv. 5. § (1) bekezdés d./ pontja alapján fennálló személyes illetékmentességére tekintettel az Itv. 4. § (1) bekezdésére, 56. § (1) bekezdésére, valamint a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-ára figyelemmel az állam viseli.

, 2012. július 13.

. Molnár Ambrus s. k.
a tanács elnöke

Dr. Csóka István s. k.
előadó bíró

Dr. Lente Sándor s. k.
bíró